

verdisaker i all stillhet op til Solfjellet Høifjellshotel for å vente på hollenderne, mens de øvrige helt åpenlyst tar inn på Grand. Jeg sa dem selvfølgelig, at dette ikke var nødvendig og at politiet skulde treffe helt effektive foranstaltninger for å beskytte dem, men de holdt på sitt. Det var noget de øiensynlig ikke vilde ut med. Gud vet om det var Orsinis folk, de var mest redde for, nervøse virket de iallfall.»

«Hvem sikter du til?» spurte Bjelke.

«Å, du vet, at bolsjevikene har mange motstandere,» svarte opdagelseschefen undvikende.

«Og hvad blev så resultatet?»

«Efterat det næsten hadde utartet til en diplomatisk affære, måtte jeg jo til slutt gi mig. De fikk altså sin vilje med hensyn til dette høifjellsopholdet, og nu er resultatet blitt at Oslo politi må avgi folk pokker ivold op på vidda for å passe på en tuskhandel.»

«Og derfor er det altså du sitter der og forsøker å lure mig til å avstå fra min sommerferie og i stedet tilbringe den i selskap med disse fyrene, som du karakteriserer så elskverdig ...» sa Bjelke mildt bebreidende.

Opdagelseschefen slog ut med hånden.

«Hvad vil du, jeg skal gjøre? Hadde det vært i Oslo som først bestemt, kunde vi overlatt saken til våre dyktige betjenter, de hadde sikkert klart brasene på tross av allverdens chikagobanditter, her har vi alle hjelpemidler, vi hadde avsløret ethvert komplott på forhånd. Men oppe på et månedent høifjellshotell i den eksklusive sesong like før påske, kan vi ikke godt anbringe våre opdagelsesbetjenter. Der må vi ha en mann, som passer inn i miljøet og som kan observere begivenhetene helt diskret, en mann, som kan føre sig, som er spørsmektig ...»

«Trop des fleurs —» mumlet Bjelke.

«Vel, du må altså reise. Du får ta den tid, du trenger nu før påske, og så kan du for min skyld gjerne forlenge ditt fravær med den forutsatte påskeferie. Du får handle helt selvstendig og på egen hånd. Trenger du opplysninger eller assistanse, får du telefonere eller telegrafere. Er du kjent der oppe?»

«Ja, jeg har vært på Solfjellet et par ganger. Det er et herlig terreng.» «Det er et godt stykke vei til bygden og nærmeste stasjon, ikke sant?»

«Jo, såvidt jeg husker ca. 5 timers kjørsel med slede. Bil er utelukket på denne årstid.»

«Selve ideen er kanskje ikke så dum,» mumlet opdagelseschefen. «De gjester, som allerede er deroppe, kan vi trygt se bort fra i denne forbindelse. De kan intet vite på forhånd. De eneste, som må kontrolleres, er de, som kommer samtidig med dig eller efter dig. Det er nokså gjennemsiktig på et slikt høifjellshotell, og folk lever så innpå hverandre, at oppgaven skulde være forholdsvis lett. Du må kunne få lensmannen nede i bygden til å føre kontroll med de reisende, som kommer uventet, de som er anmeldt, vil du jo kunne få opgjitt hos vert eller vertinne.»

«Vertinne,» sa Bjelke. «Den gamle, hyggelige fru Mohn. Men hvad er det egentlig for verdisaker, det dreier sig om?»

Med denne foreløbige orientering i notisboken var det at jeg imorges begav mig til Østbanestasjonen og fant frem til min plass. I sidekupéen, som var reservert, opdaget jeg straks de tre russere. Kupébordet foran dem var op tatt av en massiv, beslått lærkuffert, som var fastlenket til bordet — (dette med lenken konstaterte jeg forresten først senere).

Da toget var vel igang, tok jeg tyren ved hornene og begav mig resolutt inn i sidekupéen, og forestillet mig som tilhørende det norske politi. Jeg blev imidlertid møtt med høflig, men absolutt mistro, og hadde intet annet å gjøre enn å legitimere mig ved hjelp av mitt polititegn, som jeg gravet frem av bukselommen (tilgi mig dette brudd på politiinstruksen), et partoutkort til sporvognene, en skredderregning og et kjærlighetsbrev. Men en mistenksom ekspeditør i en postluke for utlevering av bankobrev kan ikke være mere mistroisk enn russerne var. Skredderregningen gjorde øiensynlig det sterkeste og tilforlateligste inntrykk, takket være dens ubetalte beløp av virkelig internasjonale dimensjoner, men de gjorde ikke desto mindre krav på å få se mitt pass eller andre skriftlige legitimasjoner, som jeg selvfølgelig ikke var i besiddelse av. Så jeg måtte gjenta hele samtalen med dig føre enn de gav sig. Nu forestillet de sig i sin tur, først lederen, en tykk, rødhåret ved navn *Davidov*, dernæst nummer to, en liten, bredskuldret typisk slaver, som heter *Churgin*, og endelig nummer tre — lang, mager, mørk og senesterk, nærmest en Alexander Subkof type, ganske pen å se til, og med et forekommende og vinnende vesen, — han het *Oginsky*. Vi snakket tysk, som de alle talte flytende. *Davidov* skildret pussig og humørfyllt, hvorledes de hadde våket over kofferten fem mann høi under reisen fra Stockholm til Oslo, de hadde fått stillet til disposisjon en halv jernbanevogn med tre dobbelte, sammenhengende kupéer, deres vognhalvdel blev avlåst av konduktøren, og som yderligere sikkerhet låste de dørene ut til korridorene innenfra med hengelåser. De hadde våket skiftevis, alltid to ad gangen, de er folk, som ingen risiko tar. Han mente, at det var helt på det rene at de var blitt skygget på Østbanestasjonen i Oslo, men følte sig sikker på, at de hadde narret enhver, som var ute efter juvelene, takket være ideen med Solfjellet. To mann var blitt igjen på Grand Hotel i Oslo, for a spille rollen som sukkerbiten overfor fluene.

Jeg trøstet dem med at politiet ganske snart vilde ha bragt amerikanerne på det rene og besørge dem utvist. Så nevnte jeg kortelig nogen av de forsiktighetsregler, jeg selv hadde tatt, og de lot til å være tilfreds med disse.

Churgin fremholdt at det var helt utenkelig, at nogen av de nuværende gjester på Solfjellet kunde ha den ringeste anelse om affæren. Bestemmelsen blev tatt så sent som søndag middag, og det er bare gesandten, de fem delegasjonsmedlemmer, hollenderne og du og jeg, som kjenner til den. Telegrammet til Holland var formet i code-skrift, så hemmeligheten er forvaret så betryggende som mulig. De ventet den hollandske juveler, som er ledsaget av en detektiv, opover allerede imorgen aften. — Jeg fortalte dem om gjestene på Solfjellet, og *Oginsky* mente, at han hadde truffet v. *Manfeld* ett eller annet sted før, uten at han i farten kunde komme på hvor det hadde vært. Forresten var de meget underholdende alle tre, vi pratet om løst og fast, og tiden gikk hurtig inntil vi med fem minutters forsinkelse dampet inn på stasjonen, hvor vi skulde av.

Vi var de eneste fremmede reisende, og jeg speidet heldigvis forgjeves efter amerikanere med hornbriller. Til gjengjeld opdaget jeg straks lensmannen. Jeg skal påta mig å utpeke en lensmann blandt hundrer enten det nu skal være midt i hans hjemlige virkefelt eller under hans årlige bytur med tilhørende besøk på Røde Mølle. Her hadde han innfunnet sig på stasjonen i svær ulveskinnspels og skinnlue samt alt til faget hørende, såsom en prustende, utålmodig travet foran spiss-sleden og lensmannsdræng bak på hundsvotten, — bred og ruvende stod han der som forenet han i en person øvrigheten av Guds nåde, skatteopkreveren, futen, magnaten, sparebankdirektøren, — men der var autoritet over ham og grei og elskverdig viste han sig å være. Jeg forestillet

Da smalt det fjernt borte et skudd. Som et ørlite, svakt knepp hørtes det. Det kom langt nedefra i retning av hotellet. Jeg kastet skiene rundt og satte utfor i store svinger og bauter nedover jøklen. Underveis hørte jeg ennå et par knall og tenkte, at pokker, jeg hadde vært dum nok til å la pistolen ligge igjen på værelset! Det gikk strykende i det fine føre, og ca. to minutter etter det første alarmskudd suste stedets politistyrke inn på valplassen klar til aksjon og bevæbnet til tennene med to velslitte, men solide bambusstaver.

På gårdsplassen stod Oginsky, v. Manfeld og Iversen og skjøt på blink på tomflasker med Oginskys Parabellum.

Man behersker sig i slike situasjoner, man later uanfektet, det er nærmest en vane, at man kommer til gårds i en slik overveldende fart, — man blir stående litt, retter litt på bindingen eller tar av sig luen. Så rusler man langsomt bortover som interessert tilskuer. Gudbevares, man kommer bare av simpel nysgjerrighet, man har ikke trodd noget som helst og fremfor alt har man absolutt ikke forhastet sig.

De skjøt på flasker på omtrent 25 meters avstand. Iversen presterte ni bom i rekkefølge, så snespruten stod til værs på alle kanter i god avstand fra flasken. Tyskeren sendte det første skudd litt til høire — han stod der som den koncentrerte vilje, lot den lyne forover gjennom den bevæbnede arm, hypnotiserte projektilet på dets vei fremover mot målet. Skudd nummer to splintret flasken. Så skjøt Oginsky og hadde straks treff. Også jeg brukte to skudd, men hadde den fordel fremfor Manfeld, at jeg nogenlunde visste, hvorledes man måtte holde for å opnå treff.

«Så nu har vi demonstrert var skyteferdighet og farlighet,» sa Oginsky, så selsomt over på mig og gikk inn. Jeg forstod ikke, hvad han mente.

Det viser sig å være riktig at Oginsky og Manfeld er gamle bekjente. De har truffet hinannen i Lemberg i 1928.

Hvad kan v. Manfeld ha hatt å bestille i Lemberg i 1928? Og Oginsky?

Jeg var til stede, da den velmenende og intetanende fru Mohn presenterte oss nyankomne for Fink-Martens og frue og Nina Neva. Sangerinnen var demonstrativt iskold og bøiet såvidt hodet, da russerne blev forestillet, men fortrakk ikke en mine ved synet av Oginsky, som stod der som en støtte og bare stirret på henne. Jeg fikk ikke tid til å iaktta ham nærmere, for Fink-Martens grep inn for å få en slutt på den pinlige situasjon og sa henvendt til mig, at nu hadde de forhåpentlig endelig fått en nordmann op, som kunde vise utlendingene litt skiløpning, selv var han for gammel — han tilhørte den årsklasse, som ennå gikk med en lang bambusstav uten trinse på — og Iversen tilhørte avgjort koffertklassen. Så presenterte han mig for Nina Neva med ordene:

«— prinsesse Charming!»

Og charme har hun, bare å se henne er å ane en sjelden charme. Øverfor mig var hun likeså elskverdig som hun hadde vært iskold mot russerne øieblikket i forveien. Hun og hennes to norske venner spiste ved et eget lite bord med plass for fire, og Fink-Martens tilbød mig den fjerde plass, hvilket jeg med takk tok imot. «Min kone og jeg er to gamle stabeiser, som ikke er noget morsomt selskap for Dem, Nina,» sa Fink-Martens godmodig. «De kan trenge litt yngre adspredelse og en til å passe litt på Dem, nu når disse skrekkelige landsmennene Deres er kommet hit op og har forstyrret idyllen.»

Nina Neva snakker norsk med en pussig, men ganske pikant aksent. Hun skal bli her påsken over. Midt i april skal hun gi konsert i Hamburg, og etterpå besøke de større

Det er så vakkert, synes jeg.» — Og hun gjentok langsomt og tankefullt og dvelet ved hvert ord:

«Skumringen. Vakkert, men trist. Skumringen er alltid deilig, når man føler sig ensom — og trett.»

Vi blev sittende lenge alene der inne. Hun fortalte om sin barndom på Krim og det gamle, hellige hvite Russland passerte revy for mine øine, bluseklædte moujikere, langskjeggete poper, kosakker, soldater, studenter — Moskva med sine kneisende tusen spir, Sankt Petersburg, den hvite, nordiske by —, hun fortalte så levende og inderlig følt. Hvor de mennesker må elske det gamle Russland og hate de nye menn. Aldri synes jeg å ha oplevd Russland så visjonært og jeg har dog vært der borte og lest omtrent hvad der er å lese om dette merkelige halvasiatiske rike, som er så rikt på godt og ondt. Men om sin flukt fra Russland, om sig selv eller om sine talte hun ikke.

Plutselig brøt hun av.

«Vi snakker og snakket,» sa hun. «Men ute har vi herlig vær, det er så mildt idag, og vi har vår i luften. Vil De følge mig en liten tur?»

«Går madame på ski?» spurte jeg.

«Madame går svært lite på ski,» svarte hun. «Jeg har gjort noen forsøk, men hvis De vil ha tålmodighet og forsøke å lære mig litt mere, vil jeg være meget takknemlig.»

«Det skal være mig en stor glede,» svarte jeg opriktig.

Hun skyndte sig ovenpå for å klæ sig om.

Jeg drev litt omkring ute på gårdsplassen. I en liten kneik like bak uthusbygningen var v. Manfeld og fru Martier beskjeftiget med å øve sig i skiløpning. Han flirte vilt med henne, og man kunde høre deres latter lang vei. Det falt mig inn, at man kanskje burde smøre, sneen var en tanke kram. Professor Martier kom bort mens jeg holdt på og var en interessert tilskuer til mine forberedelser, som forresten var meget enkle. Så spente jeg skiene på for å prøve smøringen. Plutselig lød fru Martiers trillende latter påny. Professoren for sammen. Uten å si et ord begynte han å vasse fremover gjennom den dype sne for å komme frem på den annen side av uthusbygningen. Jeg gikk samme vei, smøringen var nokså vellykket. Da jeg rundet hjørnet var Martier like bak mig.

I den siste kneik, ikke ti meter borte, stod v. Manfeld med fru Martier i sine arme. Skiguden Ull og kjærlighetsgudinnen Frøya hadde slått sig sammen, og den lumske Ull hadde sørget for å sende fru Martier rett i armene på v. Manfeld, hvorefter Frøya besørget resten. De kysset hverandre både vel og lenge.

Martier snudde uten å si et ord. Hvad skulde en fransk professor, som stod i sne til langt op på maven også finne på å si?

Jeg fortalte selvfølgelig ikke Nina Neva noget om dette. Sine iakttagelser skal man beholde til eget bruk. Men jeg tenkte kanskje, at også for oss kunde der finnes en Ull og en Frøya, og jeg insisterte på, at vi skulde forsøke skiene. Nina Neva var enig. Hun var klædt i en brun fløiels casaque med belte om livet, blå, elegant innsvungne ridebenklær og høie gamasjer av brunt semsket skinn. Ved håndleddene og i halsen kiket et stykke brusende, hvit knipling frem, hun var kanskje ikke mere robust sportsmessig antrukket hun enn fru Martier, men det var dog en himmelvid forskjell mellom dem.

På en forhøining midt i etuiet skinner en diamant av godt og vel en valnøtts størrelse i voldsom lysrefleks. Den var av betagende og øieblikkelig virkning, det var som om værelset med ett blev fylt av brokete, forunderlige, skjærende lysbunter. — Jeg har oplevd å bli så fascinert av et maleri, at jeg er blitt stående foran det uten å kunne løsrive mig, fjeteret, maktsjølet, bergtatt. Den samme følelse hadde jeg nu. En åpenbaring av lys strålet oss imøte. Slik må de fromme kristne i middelalderen ha forestillet sig det himmelske lys på den ytterste undergangens dag. Men her hadde det tillike en truende og hemmelighetsfull undertone, et blålig, hårdt, djevlsk glimt som av konsentrert ondskap. Solspektret var intet mot denne intense lyskildes giftige farver, — det var overveldende, vi satt stumme og stirret.

Jeg har lest, at når menn ser herreløst gull, tendes det gule begjær i deres øine, og de blir hårde og heslige. Vi satt der fem mennesker omkring diamanten, men den hypnotiserte oss allesammen, vi var alle undergitt dens fortryllelse. Blankenstein så på den som en elsker ser på sin elskede, Oginskys hender dirret nervøst og han stirret som så han djevelen selv, på Churgins panne trådte sveddråpene frem, og han rev uophørlig sine fingertopper istykker, bare Davidov syntes å være uanfektet. — For mitt vedkommende var jeg forunderlig påvirket av stemningen, kanskje smittet den over på mig, — jeg følte på en sælsom måte, at jeg oplevet noget stort, noget som ser latterlig ut, når jeg skriver det ned; men jeg følte det som om jeg stod overfor noget overjordisk skjønt, — noget *hellig*.

Det var Blankenstein, som brøt tausheten. Med sakte stemme, næsten ømt, hvisket han et ord, et navn:

«Orlow.»

Jeg opfanget det så vidt.

«Orlow,» gjentok jeg, «er dette den berømte diamant, som kalles Orlow?»

«Ja,» hvisket Blankenstein, «— et av verdens syv undere, en av de sjeldneste stener, verden har sett. Den er enestående. En diamant av rene vann ...»

Og vi blev igjen sittende tause.

Denne gang var det jeg, som grep ordet, henvendt til hollenderen.

«Jeg har lest om den et eller annet sted, men slikt glemmer man dessverre. Hvorfor heter den Orlow? Hvor stammer den opprinnelig fra? Er den ikke en av de diamanter, som har historie?»

Blankenstein nikket.

«I århundrer blev den bevoktet av prestene i en brahmisk krigsguds tempel i Lahore. Denne enøiede guds øie var nettop — Orlow. Pilgrimene valfartet til templet, sinnssyke blev helbredet, den sterkeste gift blev gjort uskadelig under gudens funklende øie, og det saes at krigsgudens blick var sterkere enn ild og jern.

I 1738 blev den stjålet av en fransk desertør, som myrdet vokterne og bragte diamanten til Nadir, Shah av Persia, som da befant sig på et felttog mot Pendsjab, Lahore og Delhi i krig med Stormogulen, Mohammed den fjortende. Nadir lot den efter seiren innfelle i den berømte persiske tronstol. Men efter Nadirs mord den 19de juni 1747 kom den i en armensk kjøbmanns besiddelse og blev bragt til Russland, hvor Catharina den annens forstøtte elsker Grigorij Grigorijvitsch Orlow kjøpte den for 450 000 sølvrubler kontant,